

AKCİĞER KANSERİNDE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRMESİNİN ÖNEMİ

Özgür ÖZYILKAN*

Akciğer kanseri Dünya’da en çok görülen ve en çok öldüren kanserlerdendir. Erken tanı, tedavideki başarının temel anahtarı olmakla beraber genellikle hastalar ileri evrelerde yakalandığı için kür şansı azdır. Sigara tüketiminin azaltılması en başta gelen korunma yöntemidir. Akciğer kanseri tanısı alan hastaların mortal seyretme şansı yüksek olması nedeniyle bu grup hastaların yaşam kalitesini dikkate almak, değerlendirmek, ve tedavisini yönlendirmede en önemli yaklaşım olacaktır.

Dünya Sağlık Örgütü, 2005 yılında dünyadaki tüm yeni kanser hastalarının %60’nın, 2020 yılında ise %70’nin gelişmekte ve geri kalmış ülkelerde olacağını bildirmektedir. Bu ülkelerin kaynakları ise tüm dünya ülkeleri kaynaklarının %5’ini oluşturmaktadır. Var olan kaynakların kısıklılığı dikkate alınarak programlar geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Erişkinler için kanserle savaş modeli:

Birincil ve ikincil koruma ve destek tedavisi /Yaşam kalitesi’nin artırılması vurgulanmaktadır. Çünkü bu ülkelerde hastaların %75’i son dönemde başvurmaktadır.

Çocuklar için kanser savaş modeli:

İkincil koruma ve tedavi seçenekleri geliştirilmesi önerilmektedir. Çünkü çocuk yaş grubu kanserler %60-70’inde kür sağlanabilmektedir.

Destek tedavi yöntem ve uygulamalarının geliştirilmesi ile kanser hastalarının yaşam kalitesi geliştirme çabalarının artırılması, evde bakım hizmetlerinin artırılması mutlaka yapılmalıdır.

Tıp alanında yaşam kalitesi; Hastalığın durumuna ve bu hastalığın tedavisine bağlı hasta kişinin fiziksel, emosyonel, ve sosyal iyilik halinin etkilenmesidir. Genel olarak yaşam kalitesi çok boyutlu bir kavram olmasına rağmen en az 3 temel de toplanabilir;

- Fiziksel
- Fizyolojik
- Sosyal aktivite

Yaşam kalitesinin onkolojide değerlendirme ölçeklerinden örnekler:

- Linear scales
- EORTC QOL-C30
- QLQ-CR38QLQ (Sprangers MAG at al.2000): Kolorektal kanserlerdeki cerrahi, kemoterapi ve radyoterapiye bağlı etkilenen yaşam kalitesini inceler.
- EORTC QOL-C30/+BR23; Meme kanserli hastalar için
- EORTC QOL-H&N35: Baş boyun tümörleri için
- QLQ-LC13. Akciğer kanserlerine yönelik spesifiktir
- Nottigham Health Profile (NHP)
- ‘A questionnaire for the assessment of quality of life in cancer patients in Turkey. (Özyılkanve ark., 1995)

Karşılaştırmalı onkoloji çalışmalarının standart sonuçları:

- Tümör cevabını,
- Yaşam süresini ve/veya,
- Hastalığın progrese olduğu zamanı,
- Tedaviye bağlı toksiteyi,

İlgili kanser ve tedavisine bağlı hastaların yaşam kalitesi etkileşimlerini mutlaka göz önüne alarak değerlendirmelerini yapmalıdır.

Biz onkoloji uzmanları modern tıp biliminin bizlere sağladığı geniş bilgiler ve tecrübelerle hastalarımıza en iyi, en güncel tedaviyi ararken istatistiksel analizlere konsantre olmuşken hastalarımız için emosyonel ve psikososyal desteğin esas olduğunu unutabilmekteyiz. Bu nedenlerden dolayı özellikle akciğer kanserlerinde hastaların ve de hasta yakınların yaşam kaliteleri ile ilgilenmek her tıp görevlisinin temel görevi olmalıdır.

* Bayındır Hastanesi, Tıbbi Onkoloji Bölümü, ANKARA